

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Estètica de la Música I
Codi	100636
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Segon curs
Horari	
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Catalana

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Josep Maria Gregori i Cifré
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7b-131
Telèfon (*)	935813812
e-mail	josepmaria.gregori@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

3.- Prerequisits

No hi ha prerequisits especials

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura proposa fer conèixer a l'estudiant les fonts del pensament musical des de l'Antiguitat Clàssica fins a l'Edat Mitjana, bo i oferint-li les eines metodològiques necessàries per a fer-ne una aproximació cognitiva respectuosa amb la naturalesa de les fonts i contextualitzada.

Objectius:

- Reflexionar sobre els orígens de la música i la seva necessitat màgica en les cultures antigues
- Reflexionar sobre el fenomen universal de la inspiració
- Conèixer els textos mitològics fonamentals relacionats amb la música
- Conèixer les característiques del pensament simbòlic propi de les fonts mitològiques
- Conèixer els principals textos dels filòsofs, pensadors i tractadistes dels móns antic i medieval.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1. Conèixer i comprendre els corrents de pensament que configuren la història de l'estètica musical de l'Antiguitat i l'Època Medieval.
Resultats d'aprenentatge	CE13.1. Conèixer les principals fonts textuales que informen sobre el pensament i l'estètica musicals. CE13.2. Conèixer i saber relacionar les fonts amb la bibliografia moderna.
Competència	CE7. Identificar i contrastar els diferents corrents del pensament musical i la seva recepció en la societat i les cultures de l'Antiguitat i l'Època Medieval.
Resultats d'aprenentatge	CE 3. Reconèixer els corrents de pensament en tots els seus ordres en relació a la música.
Competència	CT2. Comunicar de manera escrita, amb correcció, precisió i claredat els coneixements adquirits, tant a través de textos especialitzats com divulgatius.
Resultats d'aprenentatge	CE6. Relacionar conceptes i informacions de diferents disciplines humanístiques, científiques i socials, especialment les interaccions que s'estableixen entre la música i la filosofia, la història, l'art, la literatura i l'antropologia. CE8. Reconèixer i apreciar els corrents de pensament i d'estètica musicals de les cultures no occidentals i la seva influència en la configuració del pensament musical d'Occident.
Competència	CT2. Comunicar de forma escrita, amb precisió i claredat, els coneixements adquirits. CT3. Organitzar i planificar la matèria d'estudi, i la feina que se'n deriva de forma eficient. CT4. Resoldre problemes del seu àmbit d'estudi. CT9. Demostrar habilitats creatives i innovadores en el seu àmbit professional.

6.-

Continguts de l'assignatura

- L'origen de la música, necessitat màgica o estètica?
- Aproximació al fenomen de la inspiració.
- La inspiració, la música i el sagrat en les cultures antigues.
- El do de les Muses.

- El cant de les Sirenes.
- El mite d'Orfeu.
- El Pitagorisme i l'Harmonia de les esferes.
- La música en el pensament de Plató.
- La música en el pensament d'Aristòtil.
- Música i Hel·lenisme.
- La música en la cultura romana.
- La música en el pensament de Plotí.
- Música i patristica. La música en els primers pensadors cristians.
- La música en l'obra d'Agustí d'Hipona.
- Boeci. Casiodor. Isidor de Sevilla.
- La música en els teòrics medievals (I). Tractadistes i tractats a l'època carolíngia.
- La música en els teòrics medievals (II). De G. D'Arezzo a l'*Ars Nova*.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Les classes de l'assignatura es fonamenten principalment en les classes magistrals que imparteix el professor a fi de tractar cadascun dels temes explicitats en el programa de l'assignatura, en tres sessions de col·loquis o debats a partir de les lectures dutes a terme pels estudiants, i per una conferència complementària dels continguts de l'assignatura, sempre i quan la disponibilitat econòmica del Departament ho permeti.

El professor estarà a disposició dels estudiants en un horari de despatx establert a principi de curs a fi que aquests puguin consultar qualsevol aspecte relacionat amb els continguts, les activitats formatives, les activitats d'avaluació o altres temes relacionats amb l'assignatura.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes magistrals	26	CE 3, CE 4, CE 6, CE 7
Col·loquis-debat a les classes	4'5	CE 6, CE 7
Conferència	1'5	CE 3

Supervisades

Preparació d'un tema lliure a desenvolupar en l'exàmen final	6	CE 2, CE 3, CE 4, CE 5, CE 6, CE 7

Autònomes

Lectura de llibres de la bibliografia	25	CE 3, CE 4, CE 6, CE 7
Estudi personal	25	CE 2, CE 3, CE 4, CE 5, CE 6, CE 7
Lectura de textos breus proposat a classe	10	CE 3, CE 4, CE 5, CE 6, CE 7

8.- Avaluació

L'avaluació té en compte els items:

- 1.— Assitència presencial a les classes, controlada pel professor mitjançant un llistat nominal dels estudiants, els quals signaran per acreditar la seva presència. Pes en la qualificació: 10%
- 2.— Participació en els 3 col·loquis-debats: 15 %
- 3.— Examen final per avaluar dos tipus de coneixements:
  - a) Conceptes relatius als items temàtics del programa: 45%
  - b) Capacitat per desenvolupar un tema de lliure elecció de caràcter transversal prèviament tutoritzat pel professor: 30%.

Reavaluació:

En el període de reavaluació fixat per la Facultat, els alumnes que no hagin superat l'examen final podran demanar ser reavaluats únicament en aquesta part, que representa el 75% de la qualificació final. Seran considerats "no presentat" els estudiants que no hagin seguit un mínim del 75% de les sessions presencials, o els qui renunciïn a l'examen final.

ACTIVITATS D'AVAUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Realització de col·loquis-debats a classe		CE 7, CE 8, CT 1, CT 4
Examen final		CE 3, CE 4, CE 6, CE 7, CE 8
Revisió i comentari de les qualificacions		Aclariment de conceptes per als estudiants que ho necessitin per a completar la seva formació en la matèria

9- Bibliografia i enllaços web

- AA. VV. *Musique & Antiquité. Actes du colloque d'Aimiens*. Paris: Les belles lettres, 2006.
- AA. VV. *Musique, sacré et profane*. Paris: Cité de la musique, 2007.
- BARAN, K. "Seeing the Divine through Music in Hinduism and Early Christianity", *Humanity and Society*, 17 (1993), 4, p. 467-487.
- BARKER, A. *Greek Musical Writings*. Cambridge: Univ. Press, 1984, 2 vols.
- BAYLE, L (Ed), *Musique, sacré et profane*. Paris: Cité de la Musique, 2007.
- BEAUFILS, M. *Musique du son. Musique du verbe*. Paris: Klincksieck, 1994.
- BÉLIS, Annie. *Aristoxène de Tarente et Aristote: le Traité d'harmonique*. Paris: Klincksieck, 1986.
- BRUMANA, B – CILIBERTIT, G. *La musica e il sacro*. Firenze: Olschki, 1997.
- COOMARASWAMY, A.K. *La danza de Siva*. Madrid: Siruela, 1996.
- DALHAUS, C. *Estética de la música*. Berlin: Reichenberger, 1996.
- DURING, J. *Musique et extase. L'audition mystique dans la tradition soufie*. Paris: Albin Michel, 1988.
- DURING, J. "L'autre oreille: le pouvoir mystique de la musique au Moyen-Orient", *Cahiers de musiques traditionnelles*, 3 (1990), p. 57-78.
- FOLEY, E. *Ritual Music. Studies in Liturgical Musicology*. Beltsville: Pastoral Press, 1995.
- FUBINI, E. *La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX*. Madrid: Alianza, 1988.- AM, 31.
- FUBINI, E. *La musica nella tradizione ebraica*. Torino: Einaudi, 1994.
- GAMBERINI, L. *La parola e la musica nell'antichità*. Firenze: Olschky, 1962.
- GEROLD, T. *Les pères de l'église et la musique*. Genève: Minkoff, reed. 1973.
- GODWIN, J. *Armonia de las esferas*. Girona: Atlanta, 2009.
- GREGORI, J.M., "Sobre la idea del símbolo en la música religiosa", a *La realidad musical* (Juan Cruz, ed.). Pamplona: Eunsa, 1998, p. 175—180.
- GREGORI, J.M., "L'harmonia de les esferes, símbol d'una audició contemplativa", a *Miscel·lània Oriol Martorell*. Barcelona: Univ. de Barcelona, 1998, p. 321-331.
- GREGORI, J.M., "El canto de las sirenas: reflexiones en torno a un símbolo musical", a *Música, lenguaje y significado*. Valladolid: Glares, 2001, p. 221—231.
- GREGORI, J. M., "Número y símbolo en los exordios de *L'Orfeo* y las *Vespro della Beata Vergine* de Claudio Monteverdi", *Revista de Musicología*, XXVIII, 2 (2005), pàgs. 919-949.

- GREGORI, J. M., "Reflexiones sobre la inspiración como vertebradora de la sacralidad en la música", a *Arte, música y sacralidad*. Valladolid: Glares, 2006, p. 111—124.
- GODWIN, J. *Les harmonies du ciel et de la terre*. Paris: Albin Michel, 1994.
- HAÍK VANTOURA, S. *La musique de la Bible révélée*. Paris: Dessain et Tolra, 1978.
- HARVEY, J. *Música e inspiración*. Barcelona: Global Rhythm Press, 2008.
- HOOGHVORST, E. *El Fil de Penélope*. Barcelona: Claret, 1999.
- HOOGHVORST, E. *El fil blau*. Barcelona: P. A. Montserrat, 2002. El gra de blat, 59.
- KELKEL, M. *Musiques des mondes*. Paris: J. Vrin, 1988.
- KÜNG, H. *Música y religión*. Madrid: Trotta, 2008.
- LALOY, L. *Aristoxène de Tarente et la musique de l'Antiquité*. Genève: Minkoff Reprint, 1973.
- LANG, P. H. *Reflexiones sobre la música*. Madrid: Debate-pensamiento, 1998.
- LEON TELLO, F.J. *Estudios de historia de la teoría musical*. Madrid: CSIC, 1962.
- LOHMANN, J. *Mousiké et logos*. Mauvezin: TER, 1989.
- McKINNON, J. *Music in Early Christian Literature*. Cambridge: Univ. Press, 1987.
- MOTSOPOULOS, E. *La musique dans l'oeuvre de Platon*. Paris: Puf, 1959.
- MOSHE IDEL, "Musique et Kabbale Prophetique", a *L'expérience mystique d'Abraham Abulafia*. Paris: Du Cerf, Patrimoines Judaïsme, 1989, p. 61-77.
- PISTONE, D.; BRUNEL, P. (Ed.) *Musiques d'Orphée*. Paris: Puf, 1999.
- OTTO, Walter F. *Las Musas*. Madrid: Siruela, 2005.
- PIQUÉ, Jordi-Agustí, *Teologia i música: propostes per a un diàleg*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- ROWELL, L. *Introducción a la filosofía de la música*. Barcelona: Gedisa, 1987.
- SHILOAH, A. *Les traditions musicales juïves*. Paris: Maisonneuve & Larose, 1995.
- SHILOAH, A. *The Theory of Music in Arabic Writings*. Munich: Rism, 1979.
- SCHNEIDER, M. *El origen musical de los animales-símbolos en la mitología y la escultura antiguas*. Madrid. Siruela, 1998.
- STORR, Anthony. *La música y la mente*. Barcelona: Paidós, 2002.
- TRÍAS, E. *El canto de las sirenas. Argumentos musicales*. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2007.
- TUR MAYANS, P. *Reflexiones sobre educación musical. Historia del pensamiento filosófico musical*. Barcelona: UB, 1992.
- WERNER, E; SONNE, I. "The philosophy and theory of music in judeo-arabic literature", *Hebrew Union College Annual*, 16 (1941), p. 251-319; 17 (1942-1943), p. 511-572.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

CALENDARI D'ACTIVITATS LECTIVES

- 13/09.- Tutoria inicial. Organització del curs. Presentació del programa i la bibliografia.
- 15/09.- L'origen de la música, necessitat màgica o estètica?
- 20-22/09.- Aproximació al fenomen de la inspiració.
- 27-29/09.- La inspiració, la música i el sagrat en les cultures antigues.
- 4/10.- Sessió col·loqui/1: temes 1, 2 i 3.
- 6-13/10.- El do de les Muses. Lectures de la Teogonia.
- 18-25/10.- El cant de les Sirenes. Lectures de l'Odissea.
- 27/10-3/11.- El mite d'Orfeu. Lectures i audicions comentades.
- 8/11.- Sessió col·loqui/2: temes 4, 5 i 6.
- 10-15/11.- El Pitagorisme i l'Harmonia de les esferes.
- 17/11.- La música en el pensament de Plató.
- 22/11.- La música en el pensament d'Aristòtil.
- 24/11.- Música i Hel·lenisme.
- 29/11.- La música en la cultura romana.
- 1/12.- La música en el pensament de Plotí.
- 13/12.- Sessió col·loqui/3: temes 7-12.
- 15/12.- Música i patristica. La música en els primers pensadors cristians.
- 20/12.- La música en l'obra d'Agustí d'Hipona.
- 22/12.- Boeci. Casiodor. Isidor de Sevilla.
- 10/01.- La música en els teòrics medievals (I). Tractadistes i tractats a l'època carolíngia.
- 12/01.- La música en els teòrics medievals (II). De G. D'Arezzo a l'Ars Nova.
- 17/01.- Avaluació final.

ACTIVITATS D'APRESENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE